

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

SOCIODEMOGRAFICKÁ ANALÝZA OBCÍ OSOBLAŽSKA

zpracovaná v rámci projektu

„Střednědobé plánování rozvoje sociálních služeb na Osoblažsku“

registrační číslo CZ.03.2.63/0.0/0.0/16_063/0006572

(březen 2018)

Obec Bohušov

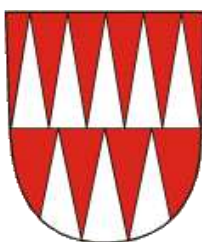
Obec Dívčí Hrad

Obec Hlinka

Obec Osoblaha

Obec Rusín

Obec Slezské Pavlovice

Obsah

Úvod.....	4
Základní údaje o území.....	4
1. Obyvatelstvo.....	5
1.1 Počet obyvatel a jeho vývoj.....	5
1.2 Věková struktura obyvatel	8
1.3 Vzdělanostní struktura obyvatel	9
1.4 Odhad vývoje počtu obyvatel.....	10
2. Nezaměstnanost.....	11
2.1 Analýza trhu práce	11
2.2 Dlouhodobá nezaměstnanost.....	14
2.3 Vzdělanostní struktura.....	16
2.4 Věková struktura.....	17
2.5 Shrnutí kapitoly.....	18
3. Nepojistné sociální dávky.....	20
3.1 Dávky pomoci v hmotné nouzi	20
3.2 Příspěvek na péči	20
3.3 Dávky pro osoby se zdravotním postižením	21
3.4 DÁVKY STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY	22
Státní sociální podpora	22
Dávky státní sociální podpory	22
Přídavek na dítě	22
Rodičovský příspěvek	23
Příspěvek na bydlení	24
Porodné.....	24
Pohřebné.....	24
3.5 PĚSTOUNSKÉ DÁVKY	24
4. Kriminalita	26
5. Vybavenost území	28
5.1 Doprava	28
Silniční doprava	28
Železniční doprava	29
Veřejná autobusová doprava	29
5.2 Školy a školská zařízení	29
5.3 Zdravotnictví	29
5.4 Sociální služby	30

Seznam tabulek	31
Seznam grafů	32
Seznam zkratk.....	32

ÚVOD

Sociodemografická analýza obcí Osoblažska, konkrétně obcí Bohušov, Dívčí Hrad, Hlinka, Osoblaha, Rusín a Slezské Pavlovice, je zpracována jako jeden z analytických podkladů pro tvorbu střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb na Osoblažsku.

Sociodemografická analýza navazuje na Sociodemografickou analýzu zpracovanou v roce 2014 a je zaměřena na porovnání dat uplynulých let a zachycení vývojových trendů. Mezi zkoumané oblasti patří zejména demografický vývoj obyvatelstva, trh práce - nezaměstnanost, vývoj čerpání nepojistných sociálních dávek, vývoj kriminality a v poslední řadě popis občanské vybavenosti.

Sociodemografická analýza tak nepostihuje všechny aspekty rozvoje daného území, ale je orientována jen na ty údaje, které budou významné při tvorbě střednědobého plánu.

Zdrojem dat jsou statistické údaje z České statistického úřadu, úřadu práce, Policie ČR a MPSV ČR a zejména pak informace získané z rozhovorů se starosty a zaměstnanci obecních úřadů.

ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ÚZEMÍ

Území obcí, které budou podrobeny sociodemografické analýze, leží na Osoblažsku, které se nachází v nejsevernější části Moravskoslezského kraje. Tato analýza bude teritoriálně omezena na následující obce:

- ✓ Obec Bohušov
- ✓ Obec Dívčí Hrad
- ✓ Obec Hlinka
- ✓ Obec Osoblaha
- ✓ Obec Rusín
- ✓ Obec Slezské Pavlovice

Území těchto šesti analyzovaných obcí spadá pod působnost obce s rozšířenou působností Krnov. Území ORP Krnov je územně shodné s územní působností místní akční skupiny Rozvoj Krnovska a Mikroregionu Krnovsko. Všechny tyto obce tak je zapojeno v místní akční skupině a Mikroregionu Krnovsko, což jsou rozvojové organizace působící v území 25 obcí Krnovska. Mimo to jsou analyzované obce zároveň členskými obcemi mikroregionu s názvem Mikroregion – Sdružení obcí Osoblažska, které sdružuje 14 obcí a územně tak je podmnožinou Mikroregionu Krnovsko. Obec Osoblaha je obcí s pověřeným obecním úřadem pro zbylých 5 analyzovaných obcí. Obec s pověřeným obecním úřadem Osoblaha má svůj správní obvod mimo výše zmíněných 5 obcí také v obci Slezské Rudoltice. Území obce Slezské Rudoltice není součástí této sociodemografické analýzy, jelikož tato obec se rozhodla plánovat rozvoj sociálních služeb ve svém území samostatně. Tato analýza je zpracována v obcích, které lze považovat za obce venkovského typu¹. Za malé obce se považují obce

¹ Za obec venkovského typu se považuje obec s počtem obyvatel do 2 000, kterých je na území ČR více než 89%.

Zdroj: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6207352>

s počtem obyvatel do 400. Těchto obcí je v ČR více než polovina. Dle této kategorizace jsou, vyjma obce Osoblaha, všechny zbylé obce obcemi malými.

1. OBYVATELSTVO

Následující podkapitoly se zaměří na vývoj počtu obyvatel v jednotlivých obcích i za celé vymezené území, což umožní srovnávat vývoj u jednotlivých obcí v čase. Pro analýzu vývoje počtu obyvatel je důležité sledovat celkový přírůstek obyvatel, který je tvořený přirozeným přírůstkem obyvatel (živě narození a zemřelí) a migračním přírůstkem obyvatel (přistěhovalí a vystěhovalí). Další analyzovanou oblastí je věková struktura obyvatel a s tím spojený index stárí a vzdělanostní struktura obyvatelstva. Poslední podkapitolou je pak odhad vývoje počtu obyvatel do budoucna.

Osoblažsko je strukturálně postiženým regionem, který trpí hospodářskými a sociálními problémy způsobené mimo jiné odlivem obyvatelstva a stárnutím populace. Tyto negativní jevy jsou popsány v následujících podkapitolách.

1.1 POČET OBYVATEL A JEHO VÝVOJ

Tabulka č. 1 ukazuje vývoj počtu obyvatel v delším časovém horizontu (konkrétně za roky 1991, 2001 a 2017). Při srovnání počtu obyvatel v obcích SO POU Osoblaha v roce 1991 a v roce 2018 dochází z dlouhodobého hlediska na celém území k poklesu počtu obyvatel o cca 3,7 %. U čtyř obcí dochází v tomto období k absolutnímu poklesu počtu obyvatel (nejvýrazněji v obci Bohušov a obci Hlinka), naopak u obce Dívčí Hrad a obce Slezské Pavlovice dochází k nárůstu počtu obyvatel (viz Tabulka č. 1).

Tabulka č. 1: Srovnání počtu obyvatel v letech 1991, 2001 a k 31. 12. 2017

Název obce/rok	r. 1991	r. 2001	r. 2017
Bohušov	463	451	403
Dívčí Hrad	222	264	314
Hlinka	243	236	186
Osoblaha	1 149	1 151	1 102
Rusín	176	149	151
Slezské Pavlovice	213	187	220
Celkem	2 466	2 438	2 376

Zdroj: ČSÚ

Tabulka č. 2 ilustruje vývoj počtu obyvatel v letech 2013 až 2018 ve všech analyzovaných obcích a zároveň umožňuje agregovat celkový počet obyvatel v celém vymezeném území. Z tabulky vyplývá, že se celkový počet obyvatel v území v letech 2013 vůči roku 2017 zvýšil o 43 obyvatel z původního počtu 2 333 obyvatel v roce 2013 na počet 2 376 obyvatel ke konci roku 2017.

Tabulka č. 2: Vývoj počtu obyvatel v letech 2013 až 2017

Název obce/rok	r. 2013	r. 2014	r. 2015	r. 2016	k 1. 1. 2017	k 31. 12. 2017
Bohušov	423	422	412	417	406	403
Dívčí Hrad	235	240	247	297	302	314
Hlinka	207	202	192	187	191	186
Osoblaha	1 131	1 106	1 146	1 129	1 084	1 102
Rusín	142	147	143	148	153	151
Slezské Pavlovice	195	194	200	203	220	220
Celkem	2 333	2 311	2 340	2 381	2 356	2 376

Zdroj: evidence obyvatel obecních úřadů, vyjma obce Osoblaha – zde zdroj ČSÚ

K výraznějšímu nárůstu počtu obyvatel v období 2013-2017 dochází ve Slezských Pavlovicích o 12,8 % a v Dívčím Hradu dokonce o 33,6%. Počet obyvatel naproti tomu klesá v obcích Hlinka a Bohušov. V Osoblaze kulminuje počet obyvatel v roce 2015, kdy v počátku roku 2017 klesá počet obyvatel o 5,41%. Ke konci roku 2017 počet obyvatel v Osoblaze nepatrně stoupá.

Tento celkový vývoj počtu obyvatel je ovlivněn zejména těmito faktory:

- **vývoj počtu živě narozených a zemřelých – přirozený přírůstek/úbytek obyvatelstva**
- **vývoj počtu přistěhovalých do území a vystěhovalých z území – migrace obyvatelstva**

Součet přirozeného přírůstu/úbytku obyvatelstva s migračním přírůstkem/úbytkem obyvatelstva určuje celkový přírůstek/změnu počtu obyvatel v území. Obecně však lze říci, že pro tuto analýzu se jeví důležitější sledovat vývoj migrace obyvatelstva, který mohou obce svou obecní politikou ovlivnit.

Následující Tabulka č. 3 ukazuje celkový přírůstek obyvatelstva v jednotlivých obcích a interpretuje tak vývoj migrace obyvatelstva a počet živě narozených a zemřelých. U obcí Osoblaha a Slezské Pavlovice dochází k tzv. obchodování s bydlením, které má vliv na migraci obyvatelstva v daných obcích. Vlastnictví několika bytových domů jednou fyzickou osobou, která obchoduje s chudobou nájemníků, vede v důsledku k vytvoření sociálně vyloučených území.

V obcích Slezské Pavlovice a Dívčí Hrad dochází k výstavbě nových bytů s nižším prahem dostupnosti vlastněných obcí, což vede od roku 2016 ke zvýšení migrace obyvatelstva do území těchto obcí. Tato migrace má za následek celkový růst počtu obyvatel v těchto obcích. Zejména v Dívčím Hradu se pak objevuje potenciál růstu počtu obyvatel, poněvadž se do obce stěhují mladé rodiny s dětmi. Důvodem je navýšení bytového fondu.

V Bohušově dochází k poklesu počtu obyvatel, vlivem odchodu mladých rodin s dětmi, popřípadě čerstvě dostudovaných lidí za pracovními příležitostmi do vnitrozemí a přirozeným úbytkem. Tento trend je patrný i v ostatních obcích s klesajícím počtem obyvatel.

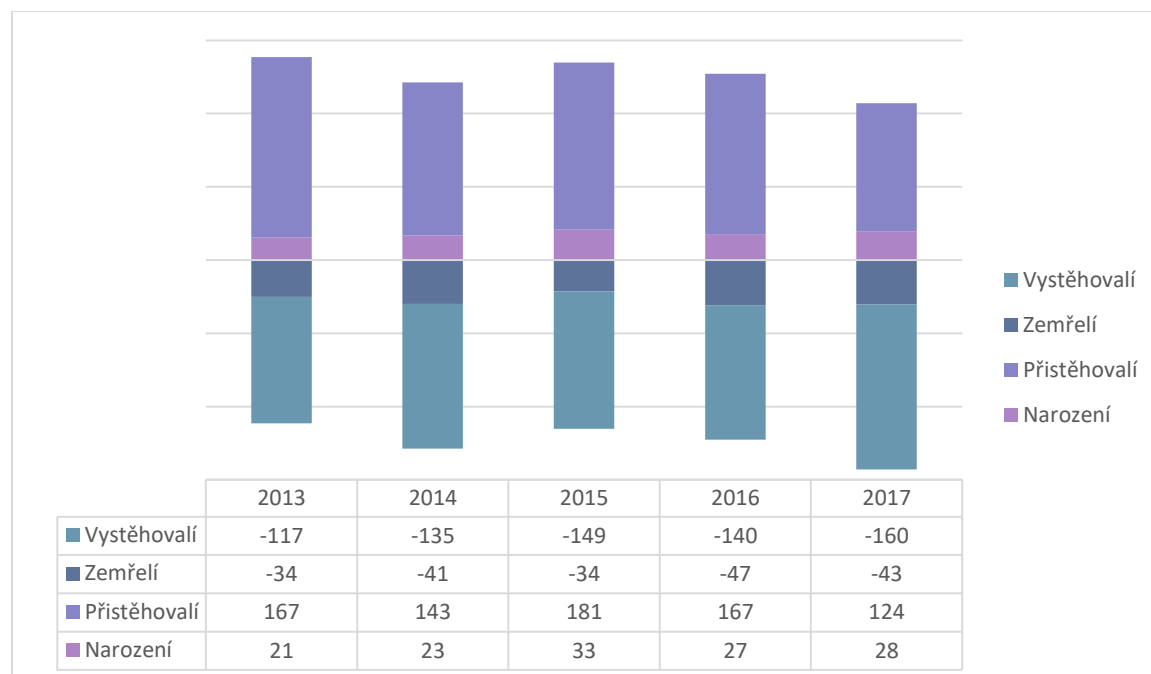
Tabulka č. 3: Celkový přírůstek (přirozený přírůstek + migrační přírůstek) v jednotlivých obcích

Obec/rok	2013	2014	2015	2016	1. 1. 2017	31. 1. 2017
Bohušov	28 (4+24)	10 (5+5)	13 (6+7)	-7 [-5+(-2)]	-4 [0+(-4)]	-3 (-4+1)
Dívčí Hrad	-2 [1+(-3)]	2 (0+2)	-3 [1+(-4)]	18 (-1+19)	0 (0+0)	13 (-4+17)
Hlinka	-15 [-1+(-14)]	-5 (-5+0)	-10 [-4+(-6)]	-5 [-1+(-4)]	4 (0+4)	-7 [-3+(-4)]
Osoblaha	24 (-12+36)	-25 [-17+(-8)]	40 (-3+43)	-17 (-17+0)	-45 [12+(-33)]	neuvedeno
Rusín	-5 [-3+(-2)]	4 (1+3)	-5 [-2+(-3)]	-4 [-2+(-2)]	2 (-1+3)	2 (1+1)
Slezské Pavlovice	10 (1+9)	4 (-2+6)	-4 [1+(-5)]	21 (5+16)	-8 [-2+(-6)]	2 (1+1)

Zdroj: evidence obyvatel obecních úřadů, vyjma obce Osoblaha – zde zdroj ČSÚ

Následující graf znázorňuje vývoj migrace (tzn. přistěhovalí a vystěhovalí) a vývoj počtu živě narozených a zemřelých za celé vymezené území.

Graf č. 1: Vývoj přirozeného přírůstu a migračního přírůstu ve vymezeném území v období 2013-2017

Zdroj: evidence obyvatel obecních úřadů, vlastní úprava

1.2 VĚKOVÁ STRUKTURA OBYVATEL

Průměrný věk 39,8 let obyvatel obcí Osoblažska v roce 2013 vzrostl o 0,6 roku na 40,4 let v roce 2017. Relativně rychle rostoucí průměrný věk je důkazem rostoucího stárnutí populace. Tento jev se dá také měřit prostřednictvím indexu demografického stáří. Z něj je patrné, že v roce 2017 dochází poprvé k situaci, kdy počet obyvatel v neproduktivním věku 65+ je větší než počet obyvatel v předproduktivním věku 0-14 let. Obecně dochází k rostoucímu počtu obyvatel ve věku 65+ a regresi v počtu obyvatel ve věku 0-14. Za negativní lze považovat stav, kdy dochází k trvalému poklesu počtu obyvatel v produktivním věku 15-64 let. Tyto výroky dokumentuje Tabulka č. 4.

Index demografického stáří obecně roste z toho důvodu, že dochází k odchodu obyvatel z území, respektive se nedaří udržet mladé obyvatele v území vlivem nedostatečné nabídky pracovních míst. Jedním z dalších faktorů růstu indexu demografického stáří je i výstavba bytů pro seniory a také Domovem pro seniory, který poskytuje sociální služby seniorům v Osoblaze.

Průměrný index demografického stáří v roce 2017 ve výši 101,5% (viz Tabulka č. 4) výrazně vzrostl vůči tomu indexu v období 2010-2014 z předešlé sociodemografické analýzy Osoblažska vypracované v roce 2014. V roce 2010 činil tento index 76,88%, v roce 2004 dokonce jen něco málo přes 60%. Jedná se tedy o výrazný nárůst tohoto indexu.

Tabulka č. 4: Vývoj věkové struktury, průměrného věku a indexu stáří

Rok	2013	2014	2015	2016	2017
Stav k 1.1.	2 382	2 326	2 357	2 349	2 314
0-14	404	379	397	410	401
15-64	1 610	1 577	1 570	1 539	1 506
65+	368	370	390	400	407
Průměrný věk	39,8	40,1	40,1	40,3	40,4
Index stáří (65+/0-14 v %)	91,09%	97,63%	98,24%	97,56%	101,50%

Zdroj: ČSÚ, vlastní úprava

Z tabulky č. 5 je patrný vývoj indexu demografického stáří, který je v čase odlišný u jednotlivých obcí. Index demografického stáří (tj. podíl počtu obyvatel ve věku 65+ vůči počtu obyvatel ve věku 0-14) je výrazně největší v obci Rusín a Bohušov. Průměrný věk obyvatel v těchto obcích je vyšší než stanovený průměr za celé území. Index demografického stáří a zároveň i průměrný věk je naopak nejnižší v obcích Slezské Pavlovice a Dívčí Hrad, což je způsobené zejména přistěhování mladých rodin s dětmi. Z dlouhodobého hlediska roste tento ukazatel nejvýrazněji v obci Bohušov (viz Tabulka č. 5).

Tabulka č. 5: Vývoj indexu stáří v jednotlivých obcích ve vybraných letech

Obec	1. 1. 2011	1. 1. 2014	1. 1. 2017
Bohušov	86,10	129,10	133,90
Dívčí Hrad	65,31	78,26	72,22
Hlinka	55,56	96,30	90,00
Osoblaha	83,96	96,63	102,17
Rusín	233,3	212,50	200,00
Slezské Pavlovice	82,05	54,39	67,86

Zdroj: ČSÚ, vlastní úprava

1.3 VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURA OBYVATEL

Přibližně 60 % obyvatel má ukončené středoškolské vzdělání (s maturitou či vyučením) včetně vyššího odborného vzdělání, což je obdobný trend i v celé ČR. Relativně velké je zastoupení obyvatel s nižším, základním vzděláním. Naopak v území je malé zastoupení vysokoškolsky vzdělaných obyvatel. Ze srovnání vývoje vzdělanostní skladby v letech 2001 a 2011 vyplývá, že nedochází k výrazné obměně vzdělanostní struktury a pouze nepatrně roste podíl osob s vysokoškolským vzděláním, což dokládá Graf č. 2.

Graf č. 2: Srovnání vzdělanostní skladby obyvatel v letech 2001 a 2011 v %

Zdroj: SLDB 2001,2011, vlastní úprava

V obci Slezské Pavlovice a obci Hlinka je v roce 2011 nadprůměrný počet obyvatel se základním vzděláním nebo neukončeným oproti průměru za celé sledované území. V obcích Osoblaha a Bohušov je naopak více zastoupeno vysokoškolsky vzdělaných obyvatel, než je průměr za celé sledované území, což dokumentují Tabulky č. 6 a 7.

Tabulka č. 6: Vzdělanostní struktura dle obcí v porovnání let 2001 a 2011

Kategorie	Základní vzdělání		Středoškolské vzdělání vč. vyššího odborného		Vysokoškolské vzdělání	
	2001	2011	2001	2011	2001	2011
Obec:						
Bohušov	126	101	199	197	12	16
Dívčí Hrad	66	69	128	116	2	4
Hlinka	76	66	102	87	4	2
Slezské Pavlovice	77	75	76	59	0	1
Osoblaha	293	280	587	528	31	41
Rusín	63	44	57	64	2	4
CELKEM	708	635	1149	1046	51	73

Zdroj: SDLB 2011

1.4 ODHAD VÝVOJE POČTU OBYVATEL

Z výše uvedených dat a jejich interpretace lze očekávat, že ve vymezeném území bude docházet i nadále k trvalému poklesu celkového počtu obyvatel. S poklesem počtu obyvatel je spojeno i to, že i nadále poroste počet obyvatel ve věku 65+ na úkor obyvatel ve věku 0-14 let, což způsobuje demografické stárnutí populace. Se stárnutím populace souvisí i to, že přirozený přírůstek obyvatel je záporný a tendence nasvědčují, že tomu tak bude i do budoucna. Možnost, jak ovlivnit celkový počet obyvatel, je spíše přes migraci, tzn. obecní politikou motivovat zejména mladé rodiny s dětmi, aby se do území přistěhovaly nebo se z území naopak nevystěhovaly.

Co se týče vzdělanostní struktury, lze obecně říci, že je v území nižší než celorepublikový průměr, avšak dochází k trvalému růstu počtu obyvatel s vyšším vzděláním. Právě po lidech s vyšším vzděláním je v území stále větší poptávka na trhu práce, kterou se nedaří uspokojit. I přes snahu obcí lze očekávat, i s ohledem na obecné demografické trendy, že bude klesat počet obyvatel a lidé budou stárnout (viz rostoucí průměrný věk). Je proto potřeba se připravit zejména na trend stárnutí populace a nárůst počtu obyvatel ve věku 65+.

2. NEZAMĚŠTNANOST

Oblast zaměstnanosti je v České republice upravena zákonem č. 435/2004 Sb., zákon o zaměstnanosti. Ten stanovuje postupy k dosažení cílů politiku státu v oblasti zaměstnanosti. Státní politika zaměstnanosti usiluje o dosažení rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou po pracovních silách, o produktivní využití zdrojů pracovních sil, o zabezpečení práva občanů na zaměstnání. Státní správu v oblasti státní politiky zaměstnanosti v České republice vykonávají Ministerstvo práce a sociálních věcí a úřady práce. Přímou v území šesti analyzovaných obcí je politika zaměstnanosti řešena detašovaným územním pracovištěm v Osoblaze pracujícím pod kontaktním pracovištěm úřadu práce v Krnově spadajícím pod Úřad práce České republiky - Krajskou pobočku v Ostravě. Údaje ve všech tabulkách uváděných v této kapitole jsou vždy k 31. prosinci daného roku. Analyzovaným obdobím jsou roky 2014 – 2017.

2.1 ANALÝZA TRHU PRÁCE

Trh práce je charakterizován poptávkou po práci a její nabídkou. Z tohoto hlediska je nabídka práce v osoblazském regionu dlouhodobě velmi nízká. Největší strukturální problémy nastaly v době, kdy končila činnost podniku Státní statky, přicházela soukromá zemědělská výroba a produkce, která již díky nové mechanizaci a následně dotovaným zemědělským činnostem nepotřebovala tak markantní počet zaměstnanců. Zanikala tak pracovní místa pro obyvatele, kteří do regionu přicházeli právě za zemědělskými a souvisejícími činnostmi. Obdobná místa se nevytvářela, velká část obyvatel proto zůstává dlouhodobě mimo pracovní trh. Částečně se změnila také struktura obyvatel. Byly zaznamenány odchody místních obyvatel za lepšími příležitostmi do jiných regionů České republiky.

V regionu není dostatek zaměstnavatelů. Největším je firma Strojírna Jan Bacho v Dívčím Hradě zaměstnávající více než sto zaměstnanců, přičemž značná část zaměstnanců do firmy dojíždí z Krnova a dalších částí krnovského regionu. Mezi největší zaměstnavatele patří Domov pro seniory Osoblaha, což samo o sobě ukazuje, že v regionu není dostatek podnikatelů, nerozvíjí se podnikatelská činnost, jež by mohla vytvořit např. několik desítek pracovních míst. Region je těžko přístupný, není dostatečně rozvinuta infrastruktura, a to brání potencionálním zaměstnavatelům přicházet se svými podnikatelskými nápady, díky nimž by výrazně vzrostla nabídka pracovních míst. Určitý potenciál lze spatřovat v sociálních podnicích, které ale samy o sobě nevytváří desítky míst v každém z nich, ale primárně se snaží vytvářet pracovní místa pro dlouhodobě nezaměstnané osoby s nízkým potenciálem vzdělání a praxe.

V meziročních srovnáních došlo v České republice i okrese Bruntál jako celku k poklesu nezaměstnanosti, který trvá od roku 2014. V území analyzovaných obcí tomu tam nebylo, v roce 2015 došlo naopak k nárůstu oproti roku 2014. Následné dva roky byl ale pokles významněji vyšší – v okrese došlo k poklesu o cca 2%, v analyzovaných obcích k poklesu cca 5%. Vývoj v letech 2014 až 2017 ukazuje následující tabulka.

Tabulka č. 7: Vývoj nezaměstnanosti – porovnání územních celků

Datum	Podíl nezaměstnaných osob v %		
	Česká republika	Okres Bruntál	Analyzované obce
31. 12. 2014	7,5	13,5	17,8
31. 12. 2015	6,2	11,6	19,0
31. 12. 2016	5,2	9,5	14,9
31. 12. 2017	3,8	7,0	9,1

Zdroj: portal.mpsv.cz, vlastní úprava

Tabulka č. 8: Vývoj výše podílu nezaměstnaných osob v jednotlivých obcích ve stejném období

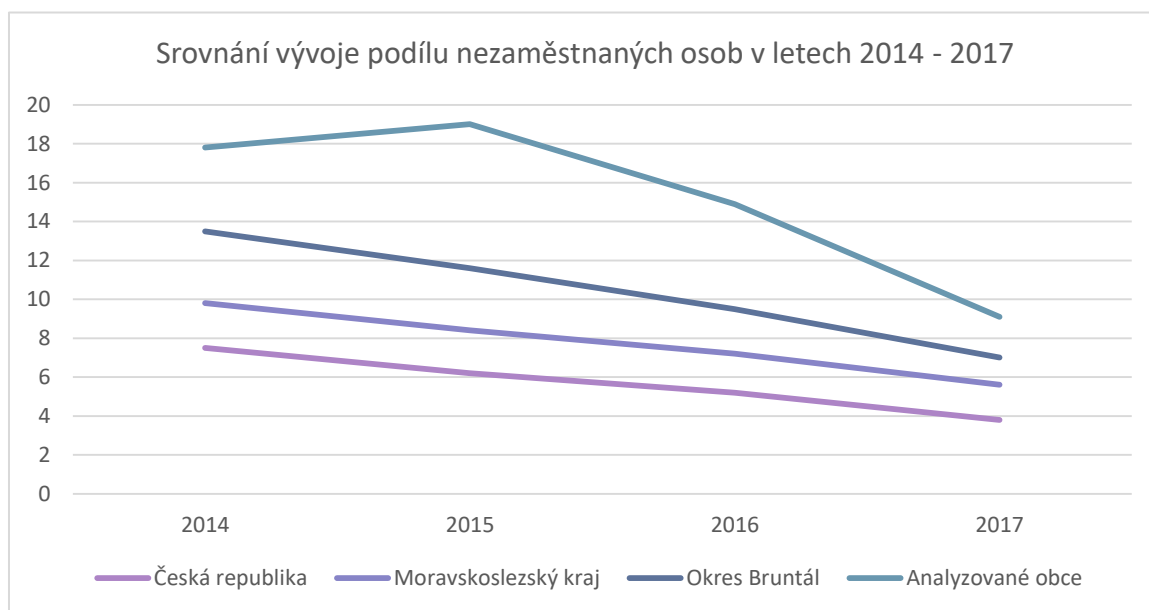
Období	Bohušov		Dívčí Hrad		Hlinka		Osoblaha		Rusín		Slezské Pavlovice	
	%	počet osob	%	počet osob	%	počet osob	%	počet osob	%	počet osob	%	počet osob
12/2014	14	36	16,3	31	23,2	33	18,1	137	13,7	13	21,3	29
12/2015	10,9	28	11,1	21	32,1	43	17,0	130	12,6	12	30,3	40
12/2016	10,4	26	9,8	20	22,5	29	16,7	123	8,7	8	21,1	27
12/2017	6,6	16	7,5	15	8,7	11	11,9	85	3,3	3	16,3	22

Zdroj: portal.mpsv.cz, vlastní úprava

Z uvedených údajů je patrné, že nárůst mezi lety 2014 a 2015 byl způsobem výrazným zvýšením podílu nezaměstnaných osob v Hlince a Slezských Pavlovicích. Je třeba zdůraznit, že značná část pracovních míst je vytvářena v rámci veřejně prospěšných prací a výrazný pohyb v podílu nezaměstnaných má s tímto kritériem přímou souvztažnost. Zároveň jsou veřejně prospěšné práce nejširší „nabídkou“ práce v celém regionu. Nestávají se však jedním ze stupňů možného prostupného zaměstnávání, jelikož zaměstnanci ve veřejných pracích po jejich ukončení v podstatě nemají kam nastoupit, aby v nových pracovních místech zúročili znalosti, dovednosti a získané pracovní návyky.

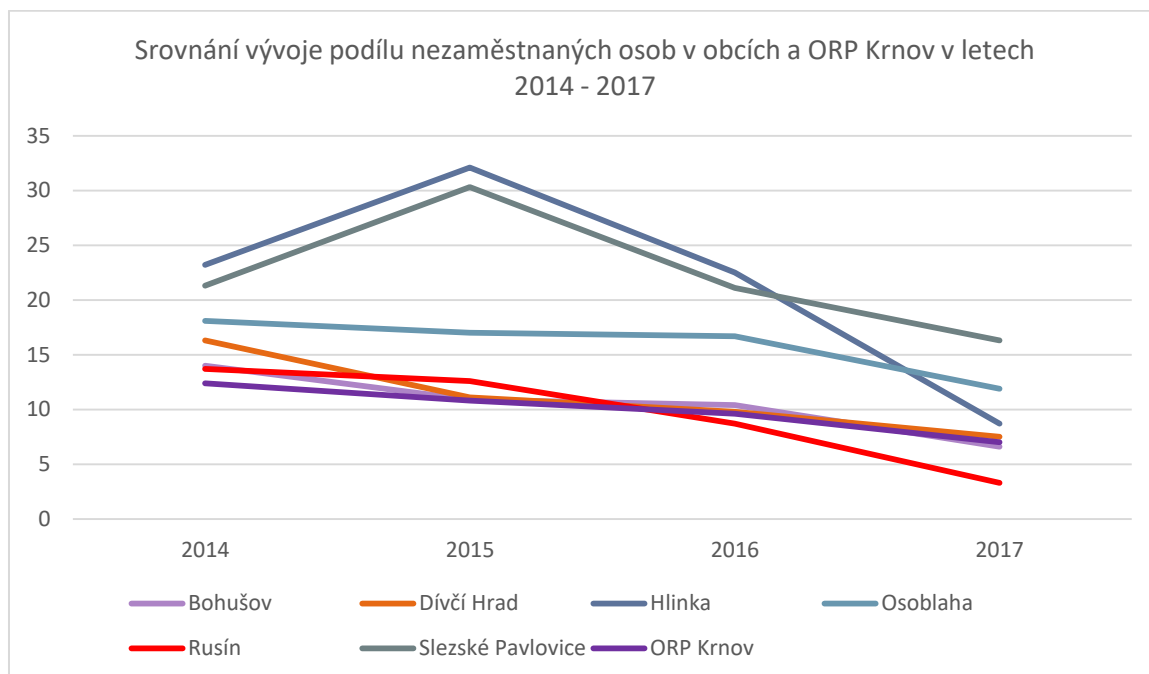
Nedostatek pracovních příležitostí způsobuje dlouhodobou strukturální nezaměstnanost v regionu. Určitá „závislost“ na veřejně prospěšných pracích je rizikem, jehož eliminace spočívající v náhradní nabídce volných pracovních míst je velmi málo pravděpodobná. Nicméně lze konstatovat, že s vývojem tohoto nástroje aktivní politiky zaměstnanosti bude významně stoupat či se snižovat nezaměstnanost v analyzovaných obcích. Následující grafy ukazují srovnání vývoje podílu nezaměstnaných osob. První graf srovnává údaje za Českou republiku, Moravskoslezský kraj a okres Bruntál ve vztahu k analyzovaným obcím. Druhý graf ukazuje srovnání analyzovaných obcí vzájemně a také v interakci s ORP Krnov, jehož jsou součástí. Zajímavým srovnáním je nízký podíl nezaměstnaných osob v Rusíně z pohledu všech ostatních obcí a vzhledem k ORP Krnov.

**Graf č. 3: Srovnání vývoje podílu nezaměstnaných osob v letech 2014-2017
ČR/MSK/okres/analyzované obce**

Zdroj: portal.mpsv.cz, vlastní úprava

Graf č. 4: Srovnání vývoje podílu nezaměstnaných osob jednotlivých obcí a SO ORP Krnov letech 2014-2017

Zdroj: portal.mpsv.cz, vlastní úprava

2.2 DLOUHODOBÁ NEZAMĚŠTNANOST

Dlouhodobá nezaměstnanost v analyzovaných obcích roste. Je to dáno zejména tím, že se snižujícím se počtem evidovaných uchazečů o zaměstnání, přičemž zaměstnání se daří zajistit spíše těm, kteří jsou evidovaní kratší dobu, dochází k tomu, že v evidenci zůstává více uchazečů, kteří stojí mimo trh práce dlouhodobě, mají většinou kumulované hendikepy, které jim brání v získání a udržení si pracovního místa. Opět je zde také významný vliv veřejně prospěšných prací, jejichž smyslem je prvořadě umísťovat uchazeče, kteří jsou nezaměstnaní dlouhodobě nebo také opakovaně. Ve dvou obcích je dokonce počet dlouhodobě nezaměstnaných roven celkovému počtu evidovaných uchazečů o zaměstnání. Obě obce jsou obcemi s jednotkami nezaměstnaných osob. Nejvyšší míru „stability“ vykazuje obec Osoblaha, u níž podíl nezaměstnaných osob ve sledovaném období poklesl o 6,2%, nejvyšší míru zaměstnanosti pak vykazuje obec Hlinka, v níž klesl podíl nezaměstnaných osob celkově o 14,5%.

Tabulka č. 9: Podíl nezaměstnaných osob v % v jednotlivých letech

obec	Podíl nezaměstnaných osob v % v jednotlivých letech							
	2014		2015		2016		2017	
	celkový počet UoZ	dl. nezam.	celkový počet UoZ	dl. nezam.	celkový počet UoZ	dl. nezam.	celkový počet UoZ	dl. nezam.
Bohušov	14,0	83,3%	10,9	61,0%	10,4	53,8%	6,6	87,5%
Dívčí Hrad	16,3	67,8%	11,1	66,7%	9,8	75,0%	7,5	60,0%
Hlinka	23,2	57,6%	32,1	53,5%	22,5	82,8%	8,7	100,0%
Osoblaha	18,1	59,1%	17,0	68,5%	16,7	72,4%	11,9	67,1%
Rusín	13,7	53,8%	12,6	50,0%	8,7	87,5%	3,3	100,0%
Slezské Pavlovice	21,3	65,5%	30,3	50,0%	21,1	77,8%	16,3	59,1%

Zdroj: portal.mpsv.cz, vlastní úprava

Z hlediska počtu fyzických osob zapsaných v evidenci uchazečů o zaměstnání s dlouhodobou evidencí celkový počet dlouhodobě nezaměstnaných osob klesl z původních 162 (přes nárůst v roce 2015 na hodnotu 184) na 107 dlouhodobě nezaměstnaných z celkového počtu 152 nezaměstnaných osob ke dni 31. 12. 2017.

Tabulka č. 10: Počet dlouhodobě nezaměstnaných osob

Délka evidence	Počet dlouhodobě nezaměstnaných osob		
	5-12 měsíců	12 – 24 měsíců	nad 24 měsíců
k 31. 12. 2014			
Bohušov	4	13	7
Dívčí Hrad	6	9	8
Hlinka	6	4	7
Osoblaha	20	19	37
Rusín	1	2	4
Slezské Pavlovice	2	4	9
k 31. 12. 2015			
Bohušov	4	12	6
Dívčí Hrad	5	5	4
Hlinka	8	8	7
Osoblaha	22	26	41
Rusín	2	1	3
Slezské Pavlovice	8	7	5
k 31. 12. 2016			
Bohušov	4	1	9
Dívčí Hrad	5	2	5
Hlinka	7	11	6
Osoblaha	21	30	38
Rusín	3	1	3
Slezské Pavlovice	9	5	7
k 31. 12. 2017			
Bohušov	2	4	8
Dívčí Hrad	5	0	4
Hlinka	5	1	5
Osoblaha	15	17	25
Rusín	1	0	2
Slezské Pavlovice	8	0	5

Zdroj: KoP ÚP Bruntál, vlastní úprava

2.3 VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURA

Vzdělání je v České republice klasifikováno podle mezinárodní klasifikace vzdělávání ISCED, jež číslicemi vyjadřuje stupeň vzdělání, a také národní klasifikací KKO (klasifikace kmenových oborů vzdělání), jež písmeny vyjadřuje kategorii dosaženého vzdělání:

Tabulka č. 11: Kategorie stupňů vzdělání

Stupeň	Klasifikace CZ-ISCED	odpovídající úroveň
0	Vzdělávání v raném dětství	mateřská škola
1	Primární vzdělávání	1. stupeň základní školy
2	Nižší sekundární vzdělávání	2. stupeň základní školy, 1. – 4. ročník osmiletých, resp. 1. – 2. ročník šestiletých středních škol
3	Vyšší sekundární vzdělávání	středoškolské, maturita, či vyučení
4	Postsekundární neterciární vzdělávání	pomaturitní studium
5	Krátký cyklus terciárního vzdělávání	poslední dva ročníky konzervatoří
6	Bakalářská nebo jí odpovídající úroveň	bakalářské studium VŠ, VOŠ
7	Magisterská nebo jí odpovídající úroveň	magisterské studium VŠ
8	Doktorská nebo jí odpovídající úroveň	doktorské studium VŠ
9	Vzdělávání jinde neuvedené	-
Kód	Název	
A	Bez vzdělání	
B	Neúplné základní vzdělání	
C	Základní vzdělání	
D	Nižší střední vzdělání	
E	Nižší střední odborné vzdělání	
H	Střední odborné vzdělání s výučním listem	
J	Střední nebo střední odborné vzdělání bez maturity i výučního listu	
K	Úplné střední všeobecné vzdělání	
L	Úplné střední odborné vzdělání s vyučením i maturitou	
M	Úplné střední odborné vzdělání s maturitou (bez vyučení)	
N	Vyšší odborné vzdělání	
P	Vyšší odborné vzdělání v konzervatoři	
R	Vysokoškolské bakalářské vzdělání	
T	Vysokoškolské magisterské vzdělání	
V	Vysokoškolské doktorské vzdělání	

Zdroj: <http://www.nuv.cz/isced/>; vlastní úprava

Z pohledu vzdělanostní struktury uchazečů o zaměstnání jsou v období let 2014 – 2017 evidovaní zejména uchazeči s nízkým potenciálem vzdělání vyjádřeným ekvivalenty A, B, C, D, E, H a J. Tito uchazeči jsou také často v dlouhodobé evidenci, právě pro svůj vzdělanostní hendikep.

Tabulka č. 12: Podíl osob s nízkým potenciálem vzdělání na celkovém počtu nezaměstnaných osob v %

obec	Podíl osob s nízkým potenciálem vzdělání na celkovém počtu dlouhodobě nezaměstnaných osob v %							
	2014		2015		2016		2017	
	počet dl. nezam. UoZ	z toho s nízkým vzděláním	počet dl. nezam. UoZ	z toho s nízkým vzděláním	počet dl. nezam. UoZ	z toho s nízkým vzděláním	počet dl. nezam. UoZ	z toho s nízkým vzděláním
Bohušov	30	73,3%	22	95,5%	14	85,7%	14	85,7%
Dívčí Hrad	9	88,9%	14	85,7%	15	80,0%	9	88,9%
Hlinka	19	94,7%	23	100,0%	24	100,0%	11	100,0%
Osoblaha	81	96,3%	89	96,6%	89	97,8%	57	96,5%
Rusín	7	100,0%	6	100,0%	7	100,0%	3	100,0%
Slezské Pavlovice	19	94,7%	20	100,0%	21	100,0%	13	100,0%

Zdroj: KoP ÚP Bruntál, vlastní úprava

Tabulka podílu osob s nízkým potenciálem vzdělání vyjádřeným kódy A, B, C, D, E, H a J na celkovém počtu dlouhodobě nezaměstnaných osob z analyzovaného území šesti obcí ukazuje, že vzdělání je nejzásadnější překážkou v tom, aby byli evidovaní uchazeči v trhu práce úspěšní. Pro osoby s nízkým vzděláním není v regionu dostatek vhodných pracovních příležitostí.

2.4 VĚKOVÁ STRUKTURA

Další neopomenutelnou překážkou pro uplatnění se v běžném trhu práce je obvykle vyšší věk nad 55 let. V analyzovaném území dochází k výjimečné situaci, kdy skupina evidovaných uchazečů o zaměstnání ve věku nad 55 let nepatří k početní převaze v oblasti dlouhodobé nezaměstnanosti. Je to dáno zejména tím, že jsou obce z hlediska indexu stáří poměrně mladé, i když nebezpečím v tomto smyslu je prudký růst hodnoty indexu v průběhu několika let. Také skutečnost, že obce Osoblaha a Slezské Pavlovice mají ve svém katastrálním území nájemní byty soukromých vlastníků, ovlivňuje složení uchazečů o zaměstnání, jelikož do těchto bytů se stěhují spíše mladší rodiny s dětmi z různých částí České republiky, které jinde ztratily bydlení a velmi často jsou oběťmi obchodu s bydlením.

Tabulka č. 13: Podíl osob ve věku nad 55 let na celkovém počtu dlouhodobě nezaměstnaných osob v %

obec	Podíl osob ve věku nad 55 let na celkovém počtu dlouhodobě nezaměstnaných osob v %							
	2014		2015		2016		2017	
	počet dl. nezam. UoZ	z toho ve věku nad 55 let	počet dl. nezam. UoZ	z toho ve věku nad 55 let	počet dl. nezam. UoZ	z toho ve věku nad 55 let	počet dl. nezam. UoZ	z toho ve věku nad 55 let
Bohušov	30	20,0%	22	9,1%	14	21,4%	14	10,0%
Dívčí Hrad	9	44,4%	14	35,7%	15	46,7%	9	55,6%
Hlinka	19	36,8%	23	39,1%	24	41,7%	11	36,4%
Osoblaha	81	13,6%	89	12,4%	89	13,5%	57	21,1%
Rusín	7	28,6%	6	33,3%	7	42,9%	3	66,7%
Slezské Pavlovice	19	21,1%	20	20,0%	21	28,6%	13	30,8%

Zdroj: KoP ÚP Bruntál, vlastní úprava

Průměrný věk uchazeče o zaměstnání ve vymezeném období od roku 2014 do roku 2016 vzrostl na 43,43 let. V roce 2017 tento průměrný věk poklesl na úroveň 41,4 let. Nejvyšší průměrný věk uchazeče o zaměstnání je v průměru za sledované období let 2014 - 2017 v obci Rusín, naopak nejnižší v obci Osoblaha.

2.5 SHRNUÍ KAPITOLY

Z uvedených údajů lze souhrnně říci, že celková nezaměstnanost v analyzovaných obcích poklesla, stejně jako se to děje ve všech ostatních částech České republiky. Poměrně výrazné je však podíl dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů o zaměstnání na celkovém počtu nezaměstnaných osob. Dosahuje výše 70,4%, což je hodnota obvyklá spíše pro období mimo konjunktury ekonomiky, s nízkou zaměstnaností a nedostatkem pracovních míst. Oblast je poměrně specifická. Vykazuje daleko nižší podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob ve věku nad 55 let na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání. Jeho vyšší hodnoty lze přičíst pouze velmi nízkému počtu fyzických unikátních evidovaných osob, kdy z celkového počtu 3 jsou 2 osoby ve věku nad 55 let, jako je tomu v případě obce Rusín. Proto je hodnotové procento ve výši 66,7%.

Analýza trhu práce podává informace o podílu nezaměstnaných osob v jednotlivých obcích, srovnává je s dalšími územní celky (ORP, okres, kraj). Ukazuje podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob na celkovém počtu nezaměstnaných a konstatuje nejvýznamnější hendikep bránící získání zaměstnání u značné části dlouhodobě nezaměstnaných osob. Tímto hendikepem je nízký potenciál vzdělání. Zároveň je také konstatována chybějící nabídka vhodných pracovních míst pro osoby s nízkým vzděláním. Obecně lze shrnout problematiku trhu práce v analyzovaném území následovně:

- nedostatek pracovních míst v regionu

- nedostatek pracovních míst pro dlouhodobě nezaměstnané osoby s nízkým vzděláním
- nízký počet větších zaměstnavatelů
- nevhodná infrastruktura pro rozvoj nových podnikatelských záměrů podnikatelů vytvářejících větší počet pracovních míst
- nebezpečí prudkého nárůstu nezaměstnanosti při neorganizování programu aktivní politiky zaměstnanosti (veřejně prospěšné práce).

3. NEPOJISTNÉ SOCIÁLNÍ DÁVKY

Tato kapitola analyzuje pasivní politiku zaměstnanosti, konkrétně vývoj dávek hmotné nouze, ale i vývoj příspěvku na péči, dávek státní sociální podpory a dávek OZP. Kapitoly

3.1 DÁVKY POMOCI V HMOTNÉ NOUZI

Systém pomoci v hmotné nouzi je upravován zákonem č. 111/2016 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů a dalšími právními předpisy. Dávkami v hmotné nouzi jsou:

- příspěvek na živobytí
- doplatek na bydlení
- mimořádná okamžitá pomoc

V roce 2015 bylo poskytnuto dávek v hmotné nouzi v počtu 3 838. V roce 2016 to bylo již o více než 300 poskytnutých dávek méně, což souvisí s tím, že v roce 2016 klesá obecně v daném území míra nezaměstnanosti, respektive ukazatel podílu nezaměstnaných osob. Ve větším počtu jsou poskytovány dávky v podobě příspěvků na živobytí než dávek v podobě doplatků na bydlení.

Tabulka č. 14: Vývoj dávek pomoci v hmotné nouzi

Obec/rok	k 31. 12. 2015		k 31. 12. 2016	
	Počet	Suma (v Kč)	Počet	Suma (v Kč)
Bohušov	440	1 445 686	324	1 056 477
Dívčí Hrad	264	771 544	277	732 809
Hlinka	386	1 225 763	366	1 206 091
Osoblaha	2 109	7 799 705	1 958	7 250 849
Rusín	75	212 202	62	230 583
Slezské Pavlovice	564	2 164 725	537	2 362 867
Celkem	3 838	13 619 625	3 524	12 839 676

Zdroj: Analýza stavu a vývoje trhu práce v okrese Bruntál v roce 2016 a v roce 2015, Úřad práce České republiky, krajská pobočka v Ostravě

3.2 PŘÍSPĚVEK NA PÉČI

Tento příspěvek je určen těm osobám, které z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebují pomoc při vykonávání běžných životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti. Právně je tento příspěvek upraven zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách a vyhláškou č. 505/2006.

Výše příspěvků na péči **pro osoby do 18 let** činí za kalendářní měsíc:

- 3 300 Kč v případě stupně I (lehká závislost)

- 6 600 Kč v případě stupně II (středně těžká závislost)
- 9 900 Kč v případě stupně III (těžká závislost)
- 13 200 Kč v případě stupně IV (úplná závislost)

Výše příspěvků na péči **pro osoby starší 18 let** činí za kalendářní měsíc:

- 880 Kč v případě stupně I (lehká závislost)
- 4 400 Kč v případě stupně II (středně těžká závislost)
- 8 800 Kč v případě stupně III (těžká závislost)
- 13 200 Kč v případě stupně IV (úplná závislost)

Vývoj počtu příspěvku na péči v letech 2015 a 2016 je prakticky totožný. Tento vývoj je prezentován Tabulkou č. 25.

Tabulka č. 15: Vývoj příspěvku na péči

Obec/rok	k 31. 12. 2015		k 31. 12. 2016	
	Počet	Suma (v Kč)	Počet	Suma (v Kč)
Bohušov	161	994 400	147	889 680
Dívčí Hrad	36	151 200	59	315 760
Hlinka	84	672 000	81	560 900
Osoblaha	774	4 325 600	781	4 609 040
Rusín	85	421 600	68	398 000
Slezské Pavlovice	51	182 400	53	206 800
Celkem	1 191	6 747 200	1 189	6 980 180

Zdroj: Analýza stavu a vývoje trhu práce v okrese Bruntál v roce 2016 a v roce 2015, Úřad práce České republiky, krajská pobočka v Ostravě

3.3 DÁVKY PRO OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

Dávky pro osoby se zdravotním postižením jsou upraveny zákonem č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů a vyhláškou č. 388/2011 Sb. o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením.

Dávkami pro osoby se zdravotním postižením se rozumí příspěvek na mobilitu, příspěvek na zvláštní pomůcku, průkaz osoby se zdravotním postižením a z toho vyplývající benefity. Příspěvek na mobilitu je ve výši 550 Kč měsíčně a vyplácí se zpětně. Nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku má osoba s těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí nebo osoba těžce sluchově postižená či těžce zrakově postižená.

V roce 2015 bylo celkové vyplaceno 547 dávek pro osoby se zdravotním postižením žadatelům s trvalou adresou v analyzovaném území. V roce 2016 těchto vyplacených dávek bylo 506 (více viz Tabulka č. 26).

Tabulka č. 16: Vývoj dávek pro osoby se zdravotním postižením

Obec/rok	k 31. 12. 2015		k 31. 12. 2016	
	Počet	Suma (v Kč)	Počet	Suma (v Kč)
Bohušov	116	620 600	112	44 000
Dívčí Hrad	37	16 000	35	14 000
Hlinka	92	36 800	88	100 138
Osoblaha	228	91 200	171	253 600
Rusín	25	36 501	24	9 600
Slezské Pavlovice	49	19 600	76	30 400
Celkem	547	820 701	506	451 738

Zdroj: Analýza stavu a vývoje trhu práce v okrese Bruntál v roce 2016 a v roce 2015, Úřad práce České republiky, krajská pobočka v Ostravě

3.4 DÁVKY STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY

STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA

Webové odkazy pro elektronickou verzi:

- [Dávky státní sociální podpory](#)
- [Podávání žádostí o dávky](#)
- [Nárok na dávky](#)

Systém státní sociální podpory je upraven zákonem č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto zákona se poskytují následující dávky:

- přídavek na dítě
- rodičovský příspěvek
- příspěvek na bydlení
- porodné
- pohřebné

DÁVKY STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORY

PŘÍDAVEK NA DÍTĚ

Přídavek na dítě je základní dlouhodobou dávkou poskytovanou rodinám s dětmi. Nárok mají rodiny s příjmem **do 2,7násobku životního minima**. Přídavek na dítě je poskytován ve třech výších podle věku dítěte a ve dvou výměrách podle druhu příjmu. Ve zvýšené výměře dávka náleží, pokud některá ze společně posuzovaných osob má příjem z výdělečné činnosti nebo z určitých dávek.

Věk nezaopatřeného dítěte	Přídavek na dítě v Kč měsíčně	
	základní výměra	zvýšená výměra
do 6 let	500	800
6 – 15 let	610	910
15 – 26 let	700	1000

RODIČOVSKÝ PŘÍSPĚVEK

Nárok na rodičovský příspěvek má rodič, který po celý kalendářní měsíc osobně, celodenně a řádně pečuje o dítě, které je nejmladší v rodině, a to až do vyčerpání celkové částky 220 000 Kč, nejdéle do 4 let věku dítěte. V případě, že nejmladším dítětem v rodině jsou 2 a více dětí narozených současně, má rodič nárok až na vyčerpání celkové částky 330 000 Kč. Jestliže lze alespoň jednomu z rodičů v rodině stanovit k datu narození nejmladšího dítěte v rodině 70 % 30násobku denního vyměřovacího základu v částce převyšující 7 600 Kč, může rodič volit měsíční výši čerpání rodičovského příspěvku až do této výše. Pokud žádá o rodičovský příspěvek o dvě a více současně narozené děti, může provést volbu až do výše 1,5 násobku 70% 30násobku denního vyměřovacího základu. V případě, že denní vyměřovací základ lze stanovit u obou rodičů, vychází se z toho základu, který je vyšší, aniž rodič s vyšším denním vyměřovacím základem o rodičovský příspěvek žádá, nebo ho pobírá. Pokud ani jednomu z rodičů nelze stanovit denní vyměřovací základ, nebo 70 % 30násobku denního vyměřovacího základu je nižší než 7 600 Kč, rodič volí výši rodičovského příspěvku až do částky 7 600 Kč měsíčně, v případě dvou a více současně narozených dětí do částky 11 400 Kč měsíčně. Volbu výše rodičovského příspěvku je možno měnit jedenkrát za tři měsíce.

Podmínkou nároku na rodičovský příspěvek je, že dítě mladší 2. let navštěvuje jesle, mateřskou školu nebo jiné zařízení pro děti předškolního věku v rozsahu nepřevyšujícím 46 hodin v kalendářním měsíci. Dítě může navštěvovat léčebně rehabilitační zařízení nebo jesle, mateřskou školu nebo obdobné zařízení pro zdravotně postižené předškolní děti v rozsahu nepřevyšujícím 4 hodiny denně. Dítě zdravotně postižené může navštěvovat jesle, mateřskou školu nebo obdobné zařízení pro děti předškolního věku v rozsahu nepřevyšujícím 6 hodin denně. Dítě, jehož osamělý rodič nebo oba rodiče jsou závislí na pomoci jiné osoby ve stupni III nebo IV, může navštěvovat jesle, mateřskou školu nebo obdobné zařízení pro děti předškolního věku v rozsahu nepřevyšujícím 4 hodiny denně. U dítěte, které dovršilo 2 roky věku, není docházka do zařízení omezena.

Příjmy rodiče nejsou sledovány. Rodič může při nároku na výplatu rodičovského příspěvku zlepšovat sociální situaci rodiny výdělečnou činností, ale musí v této době zajistit péči o dítě jinou zletilou osobou.

PŘÍSPĚVEK NA BYDLENÍ

Touto dávkou stát přispívá na náklady na bydlení rodinám a jednotlivcům s nízkými příjmy. Nárok na příspěvek na bydlení má vlastník nebo nájemce bytu přihlášený v bytě k trvalému pobytu, jestliže 30 % příjmů rodiny nestačí k pokrytí nákladů na bydlení a zároveň těchto 30 % příjmů rodiny je nižší než příslušné normativní náklady stanovené zákonem.

PORODNÉ

Touto dávkou se rodině s nízkými příjmy jednorázově přispívá na náklady související s narozením dítěte, nárok na porodné je vázán na stanovenou hranici příjmů v rodině. Nárok na porodné má rodina, které se narodilo první nebo druhé živé dítě a jejíž příjem v kalendářním čtvrtletí předcházejícím narození dítěte byl nižší než 2,7násobek životního minima rodiny. Výše porodného činí 13 000 Kč na první živě narozené dítě, při narození druhého živého dítěte je to 10 000 Kč.

POHŘEBNÉ

Na pohřebné má nárok osoba, jež vypravila pohřeb nezaopatřenému dítěti, nebo osobě, která byla rodičem nezaopatřeného dítěte, a to za podmínky, že zemřelá osoba měla ke dni úmrtí trvalý pobyt na území ČR. Výše pohřebného je stanovena pevnou částkou 5 000 Kč.

Tabulka č. 17: Vývoj dávek státní sociální podpory

Obec/rok	k 31. 12. 2015		k 31. 12. 2016	
	Počet	Suma (v Kč)	Počet	Suma (v Kč)
Bohušov	783	2 176 016	852	2 160 105
Dívčí Hrad	614	1 015 072	856	1 694 039
Hlinka	705	1 201 402	738	1 232 987
Osoblaha	3540	7 414 074	3 587	7 738 236
Rusín	276	371 176	230	480 036
Slezské Pavlovice	1033	1 902 768	930	1 427 489
Celkem	6951	14 080 508	7 193	14 732 892

Zdroj: Analýza stavu a vývoje trhu práce v okrese Bruntál v roce 2016 a v roce 2015, Úřad práce České republiky, krajská pobočka v Ostravě

3.5 PĚSTOUNSKÉ DÁVKY

Pěstounská péče je formou náhradní rodinné výchovy. Soud svěřuje dítě pěstounovi do péče na jeho žádost v případech, kdy se o něj vlastní rodiče nemohou nebo nechtějí starat. Dávky pěstounské péče jsou čtyři a jsou určeny ke krytí nákladů svěřených dětí, na odměnu pěstouna a další náklady spojené s touto péčí.

Vedle dávek pěstounské péče náleží dítěti i pěstounovi i další dávky státní sociální podpory, například přídavek na dítě, rodičovský příspěvek a další vyjma sociálního příplatku.

Tabulka č. 18: Vývoj pěstounských dávek

Obec/rok	k 31. 12. 2015		k 31. 12. 2016	
	Počet	Suma (v Kč)	Počet	Suma (v Kč)
Bohušov	0	0	6	40 650
Dívčí Hrad	0	0	0	0
Hlinka	0	0	0	0
Osoblaha	162	1 365 184	182	1 708 026
Rusín	0	0	0	0
Slezské Pavlovice	0	0	0	0
Celkem	162	1 365 184	188	1 748 676

Zdroj: Analýza stavu a vývoje trhu práce v okrese Bruntál v roce 2016 a v roce 2015, Úřad práce České republiky, krajská pobočka v Ostravě

4. KRIMINALITA

Dříve než budou interpretovány samostatné statistické údaje týkající se oblasti kriminality je potřeba se zmínit o tzv. latentní kriminalitě², která zahrnuje ty trestné činy či přestupky, které vůbec nebyly oznámeny nebo nebyly zjištěny. Latentní kriminalita může dosahovat až několikanásobku té skutečně, zjevné kriminality, o nichž existují statistická data.

Co se týče zjevné, statisticky prokazatelné kriminalitě její vývoj znázorňuje Tabulka č. 19 a 20, která poskytuje za období 2013 – 2017 údaje o počtu trestných činů a přestupků v jednotlivých obcích.³

Nápad trestné činnosti vzrostl v roce 2014 na 76 oproti roku 2013, avšak v roce 2015 došlo ke znatelnému poklesu nápadu trestné činnosti. Nejvíce zaznamenaných trestných činů je v obci Osoblaha a obci Hlinka, naopak nejméně v obci Rusín. Na vývoj počtu trestných činů respektive přestupků (především co se týče veřejného pořádku) má jistě významný pozitivní vliv i aktivní účast asistentů prevence kriminality v území obcí Osoblažsko.

Tabulka č. 19 Počet trestných činů v analyzovaných obcích

Obec/rok	2013	2014	2015	2016	2017
Bohušov	14	19	7	-	-
Dívčí Hrad	3	5	5	7	6
Hlinka	8	11	11	3	-
Osoblaha	31	32	15	15	11
Rusín	7	2	1	-	-
Slezské Pavlovice	6	7	5	2	3
Celkem	69	76	44	27	20

Zdroj: Plán prevence kriminality regionu Osoblažsko 2017–2021, Bezpečnostní analýza 2017, 2018 (Jan Hejtmánek)

U vývoje počtu přestupků za období 2013–2017 naopak dochází ke každoročnímu, poměrně značnému růstu, zejména v obcích Osoblaha a Dívčí Hrad, avšak roste počet přestupků i ve Slezských Pavlovicích a Hlince. Spáchané přestupky se většinou týkají přestupků proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu.

² *Boj proti latentní kriminalitě v sociálně vyloučených lokalitách je jedním z důležitých strategických cílů, které byly stanoveny v Akčním plánu Strategie boje proti sociálnímu vyloučení na období 2016–2020.*

³ *Za rok 2016 a 2017 nejsou k dispozici data pro obce Rusín a Bohušov. Údaje jsou proto vyplněny pouze pro obce Dívčí Hrad, Hlinka, Osoblaha a Slezské Pavlovice*

Tabulka č. 20: Počet přestupků v analyzovaných obcích

Obec/rok	2013	2014	2015	2016	2017
Bohušov	8	14	13	2	3
Dívčí Hrad	10	18	20	13	20
Hlinka	13	8	8	8	11
Osoblaha	31	45	64	53	74
Rusín	3	4	1	-	4
Slezské Pavlovice	6	5	5	7	2
Celkem	71	94	111	83	114

Zdroj: Plán prevence kriminality regionu Osoblažsko 2017–2021, Bezpečnostní analýza 2017, 2018 (Jan Hejtmánek)

5. VYBAVENOST ÚZEMÍ

Následující podkapitoly zachycují vybavenost analyzovaných obcí (Osoblaha, Bohušov, Dívčí Hrad, Hlinka, Rusín a Slezské Pavlovice) z hlediska dopravy, školských a zdravotnických zařízení a sociálních služeb. Vzhledem k velikosti analyzovaných obcí je tato vybavenost omezená. Rozšířenější možnosti vybavenosti pak mohou obyvatelé využít ve Městě Albrechtice nebo v Krnově. Jak uvádíme níže v tabulce č. 21, nejhorší podmínky mají obyvatelé Rusína, kdy mimo zastávky autobusu v obci není žádná jiná vybavenost službami, než pojízdná prodejna 3x v týdnu a v místní části Rylovka vybavenost absenteje úplně. I když obec Bohušov je službami pokryto téměř uspokojivě, v jeho místních částech Karlov a Dolní Povelice vybavenost chybí zcela.

Tabulka č. 21: Vybavenost obcí základními službami

Služba/obec	Osoblaha	Bohušov	Dívčí Hrad	Hlinka	Rusín	Slezské Pavlovice
obchod (potravin)	★	★	★	★	Pojízdný obchod 3x týdně	★
pošta	★	★				
lékař	★					
MŠ	★	★	★	★		
ZŠ	★					
autobus	★	★	★	★	★	★
vlak	★	★	★			
Restaurace/hospoda	★	★	★		★	★

Zdroj: vlastní šetření

5.1 DOPRAVA

Dopravní dostupnost Osoblažského výběžku, potažmo konkrétních analyzovaných obcí, je vzhledem k poloze tohoto území nedostatečná a velice limitující. Veřejná doprava je zajišťována jednak prostřednictvím železniční dopravy (kromě obcí Hlinka a Slezské Pavlovice), tak i autobusovou linkovou dopravou.

SILNIČNÍ DOPRAVA

Nejdůležitější komunikací pro území Osoblažska je silnice 1. třídy č. 57. Tato silnice však neprochází územím žádné z analyzovaných obcí. Obcí Dívčí Hrad a obcí Osoblaha prochází silnice 2. třídy č. 457, zbytek silniční sítě tvoří komunikace 3. tříd a místní komunikace.

ŽELEZNIČNÍ DOPRAVA

Železniční dopravou jsou obsluhovány pouze 3 obce – Osoblaha, Bohušov a Dívčí Hrad. Provoz na trati Třemešná ve Slezsku – Osoblaha je však velice omezen (5 spojů ve všední den, 3 spoje o víkendech a svátcích), což ještě snižuje už tak velmi nízkou dopravní obslužnost na Osoblažsku. Na této unikátní úzkorozchodné trati jezdí v letní sezóně turisticky atraktivní parní vlak.

VEŘEJNÁ AUTOBUSOVÁ DOPRAVA

Autobusová linková doprava v analyzovaných obcích je zajišťována regionální společností Osoblažská dopravní společnost s.r.o. na 4 pravidelných linkách:

851891 Krnov → Město Albrechtice → Dívčí Hrad → Osoblaha → Slezské Pavlovice a zpět

851892 Krnov → Město Albrechtice → Sl. Rudoltice → Bohušov → Osoblaha → Sl. Pavlovice a zpět

851893 Jindřichov → Osoblaha → Slezské Pavlovice a zpět

851895 Krnov → Město Albrechtice → Sl. Rudoltice → Rusín → Bohušov → Osoblaha → Sl. Pavlovice a zpět

Počet spojů na těchto linkách je různý. Nejvytíženější je linka 851893 Jindřichov – Slezské Pavlovice a zpět (ve všední dny 7 spojů tam a 5 spojů zpět, o víkendech a svátcích 1 spoj tam a 2 zpět), naopak nejméně spojů jezdí na lince 851892 Krnov – Slezské Pavlovice a zpět (ve všední dny pouze 1 spoj tam a 2 zpět, v neděli 1 tam a 1 zpět). V některých časech na těchto linkách autobus nezajíždí do všech zastávek. (např. na lince 851892 brzký ranní spoj pouze z Liptaně do Slezských Pavlovic nebo večerní spoj pouze z Krnova do Liptaně).

5.2 ŠKOLY A ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ

V analyzovaných obcích se nacházejí 2 mateřské školy (Osoblaha, Dívčí Hrad), 2 odloučená pracoviště mateřské školy Dívčí Hrad (Bohušov a Hlinka) a jedna základní škola (Osoblaha – spojena MŠ a ZŠ), včetně školní družiny a školní jídelny. ZŠ v Osoblaze má všech 9 tříd, je spádovou školou a její kapacita je celkem 500 dětí, využita je jen z části – ve školním roce 2017/2018 školu navštěvuje 190 žáků.

Děti z Rusína převážně navštěvují MŠ a ZŠ ve Slezských Rudolticích (pouze první stupeň), děti ze Slezských Pavlovic dojíždějí především do Hlinky nebo Osoblahy. Nejbližší střední škola nebo základní umělecká škola pro děti z těchto obcí se nachází ve Městě Albrechticích a další pak v Krnově.

5.3 ZDRAVOTNICTVÍ

Základní lékařská péče pro obyvatele analyzovaných obcí je zajištěna ve spádové obci Osoblaha. Zde mají své ordinace praktický lékař pro dospělé i praktický lékař pro děti a

dorost. Ženám a dívkám je k dispozici gynekologický specialista (ordinace je otevřena jeden den v týdnu). Lékárna v Osoblaze byla v roce 2017 uzavřena a občané vymezených obcí si tak mohou vyzvednout léky nejbližší ve městě Město Albrechtice.

Další zdravotnická zařízení (ordinace specialistů, nemocnice) se pak nacházejí ve Městě Albrechticích a v Krnově. Vzhledem k odlehlosti a špatné dopravní obslužnosti analyzovaných obcí je zde velký problém s dojezdem rychlé záchranné služby. Příležitostí je umožnění přejezdu záchranářů přes území Polska.

5.4 SOCIÁLNÍ SLUŽBY

Území Osoblažska je sociálně vyloučenou lokalitou. Svou odlehlostí a umístěním na periferii území je tento region téměř předurčen k sociálnímu vyloučení. Obce Osoblaha, Bohušov, Dívčí Hrad, Hlinka, Rusín a Slezské Pavlovice nejsou výjimkou, co se týče celkové vyčleněnosti Osoblažska. Sociálně vyloučené lokality jsou identifikovány a popsány v Gabalově „Analýze sociálně vyloučených lokalit v ČR“. Součástí této analýzy je i mapa sociálně vyloučených lokalit v ČR.

Vysoká nezaměstnanost, nízká vzdělanost, málo pracovních příležitostí nebo i nedostatek volnočasových aktivit může často zapříčinit vznik špatné sociální situace člověka a následně potřeby sociální služby. Sociální služba je činnost poskytující lidem v nepříznivé sociální situaci podporu při sociálním začleňování a ochranu před sociálním vyloučením s cílem umožnit jim zapojení do běžného života společnosti. Obyvatel s potřebou sociální služby je v analyzovaných obcích velké množství, proto na jejich území působí několik poskytovatelů sociálních služeb, kteří se snaží potřeby svých klientů uspokojit. Zdejší poskytovatelé se zaměřují jak na děti a mládež nebo na seniory, tak i na osoby se zdravotním postižením nebo osoby sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené.

V daném území působí K 31. 12. 2017 celkem 6 registrovaných poskytovatelů sociálních služeb a poskytuje celkem 10 typů sociálních služeb. Jejich přehled nabízí Tabulka č. 30.

Tabulka č. 22: Poskytovatelé sociálních služeb⁴

Poskytovatel sociálních služeb	Typ poskytované sociální služby
Althaia o.p.s. www.althaia.cz	Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež
	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi
	Odborné sociální poradenství
Domov pro seniory Osoblaha, příspěvková organizace www.dpsosoblaha.cz	Domov pro seniory
	Domov pro osoby se zdravotním postižením
Harmonie, příspěvková organizace www.po-harmonie.cz	Chráněné bydlení
JINAK, o.p.s. www.jinakops.cz	Sociálně terapeutická dílna
	Podpora samostatného bydlení
Slezská diakonie www.slezskadiakonie.cz	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi
Charita Krnov www.krnov.charita.cz	Pečovatelská služba

⁴ Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb, webové stránky jednotlivých poskytovatelů.

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Srovnání počtu obyvatel v letech 1991, 2001 a k 31. 12. 2017	5
Tabulka č. 2: Vývoj počtu obyvatel v letech 2013 - 2017.....	6
Tabulka č. 3: Celkový přírůstek v jednotlivých obcích	7
Tabulka č. 4: Vývoj věkové struktury, průměrného věku a indexu stáří	8
Tabulka č. 5: Vývoj indexu stáří v jednotlivých obcích ve vybraných letech.....	9
Tabulka č. 6: Vzdělanostní struktura dle obcí v porovnání let 2001 a 2011	10
Tabulka č. 7: Vývoj nezaměstnanosti – porovnání územních celků.....	12
Tabulka č. 8: Vývoj výše podílu nezaměstnaných osob v obcích	12
Tabulka č. 9: Podíl nezaměstnaných v % v jednotlivých letech	14
Tabulka č. 10: Počet dlouhodobě nezaměstnaných osob.....	15
Tabulka č. 11: Kategorie stupňů vzdělání	16
Tabulka č. 12: Podíl osob s nízkým potenciálem vzdělání na celkovém počtu v %	17
Tabulka č. 13: Podíl osob ve věku nad 55 let na celkovém počtu v %	18
Tabulka č. 14: Vývoj dávek pomoci v hmotné nouzi	20
Tabulka č. 15: Vývoj příspěvku na péči	21
Tabulka č. 16: Vývoj dávek pro osoby se zdravotním postižením.....	22
Tabulka č. 17: Vývoj dávek státní sociální podpory.....	24
Tabulka č. 18: Vývoj pěstounských dávek	25
Tabulka č. 19: Počet trestných činů v analyzovaných obcích	26
Tabulka č. 20: Počet přestupků v analyzovaných obcích	27
Tabulka č. 21: Vybavenost obcí základními službami	28
Tabulka č. 22: Poskytované sociálních služeb	30

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1: Vývoj přirozeného a migračního přírůstku 2013 - 2017	7
Graf č. 2: Srovnání vzdělanostní skladby obyvatel 2001 – 2011 v %	9
Graf č. 3: Srovnání vývoje podílu nezaměstnaných osob 2014 - 2017	13
Graf č. 4: Srovnání vývoje podílu nezaměstnaných osob obcí a ORP 2014 - 2017	13

SEZNAM ZKRATEK

ČSÚ	Český statistický úřad
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
SO	správní obvod
ORP	obec s rozšířenou působností
OZP	osoby se zdravotním postižením
SLDB	sčítání lidu, domů a bytů
ÚP ČR	Úřad práce České republiky